

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa S. G.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w B. i Prokuratorowi
Prokuratury Rejonowej w B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 maja 2019 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 23 sierpnia 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

**1) oddała zażalenie i nie obciąża powoda kosztami
postępowania zażaleniowego,**

**2) oddała wniosek pełnomocnika powoda o przyznanie zwrotu
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.**

UZASADNIENIE

W dniu 27 czerwca 2018 r. powód S.G., reprezentowany przez pełnomocnika - adwokat A.K., złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 15 lutego 2018 r., w której zawarł wniosek o zwolnienie go od opłaty sądowej.

Postanowieniem z dnia 23 lipca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) zwolnił powoda od opłaty od skargi kasacyjnej w części, tj. ponad 3000 zł i oddalił wniosek w pozostałym zakresie. Zgodnie z art. 112 ust. 3 u.k.s.c. powód był zobowiązany uiścić część opłaty stosunkowej od skargi w terminie tygodnia od dnia doręczenia pełnomocnikowi powoda odpisu postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 23 lipca 2018 r. Doręczenie nastąpiło w dniu 30 lipca 2018 roku. Termin do uiszczenia opłaty upłynął bezskutecznie 6 sierpnia 2018 r.

Postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną powoda ze względu na nieopłacenie jej w terminie (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

W zażaleniu powód zarzucił naruszenie art. 102 ust. 1 u.k.s.c., naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 i art. 391 k.p.c. oraz naruszenie art. 233 k.p.c. Wniósł także o kontrolę postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 23 lipca 2018 r. na podstawie art. 380 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu wywołanym zażaleniem na odrzucenie skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy na wniosek strony rozpoznaje postanowienia sądu drugiej instancji niepodlegające odrębnemu zaskarżeniu (art. 380 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.; por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2003 r., I CZ 193/02, z dnia 17 kwietnia 2013 r., V CZ 127/12, z dnia 15 kwietnia 2015 r., IV CZ 2/15). Dotyczy to także postanowienia oddalającego w całości lub w części wniosek o zwolnienie od uiszczenia kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym, gdy nieopłacenie skargi kasacyjnej stało się jedyną przyczyną jej odrzucenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2015 r., I CZ 96/14).

Postanowieniem z dnia 23 lipca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) zwolnił powoda od opłaty od skargi kasacyjnej w części, tj. ponad 3000 zł i oddalił wniosek w pozostałym zakresie. W uzasadnieniu sporządzonym na wniosek Sądu Najwyższego (art. 92 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), Sąd Apelacyjny dokonał prawidłowej oceny sytuacji materialnej i życiowej powoda w aspekcie wysokości opłaty od skargi kasacyjnej i możliwości finansowych

skarżącego. Sąd Apelacyjny miał na względzie to, że powód od wielu lat nie pracuje i pozostaje na utrzymaniu syna. Z drugiej strony uwzględnił okoliczność, że wyrokiem z dnia 15 lutego 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) zasądził na rzecz powoda od pozwanego Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego w B. i Prokuratora Rejonowego w B. kwotę 80 706 zł 99 gr z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Trafne w związku z tym jest spostrzeżenie Sądu Apelacyjnego, że suma ta umożliwiała powodowi wygospodarowanie kwoty 3000 zł na poczet części opłaty od skargi kasacyjnej, bez negatywnych konsekwencji, o których mowa w art. 102 ust. 1 u.k.s.c. Należy podkreślić, że zwolnienie od kosztów sądowych stanowi szczególną pomoc Państwa dla osób, które ze względu na trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów sądowych w całości lub w części (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2016 r., II CZ 126/16 i z dnia 27 lipca 2016 r., V CZ 34/16). O niemożliwości uiszczenia ich w części lub w całości uzasadniającej zwolnienie można mówić jedynie wtedy, gdy strona nie ma realnego wpływu na swoją sytuację materialną i rzeczywiście nie może ponieść tych kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i swojej rodziny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2016 r., IV CZ 102/15).

Prawidłowość rozstrzygnięcia w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych powoduje bezzasadność zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego odrzucające skargę kasacyjną z powodu nieopłacenia jej w terminie (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania zażaleniowego orzekł na podstawie art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Wniesienie oczywiście bezzasadnego zażalenia nie stanowiło udzielenia pomocy prawnej, dlatego nie uzasadniało przyznania wynagrodzenia pełnomocnikowi powoda z tytułu zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2016 r., I CZ 74/16).

